

De retorica van de romantiek.

Tijdens de romantiek zijn heel wat Griekse goden en verhalen door de kracht van de muze in velerlei kunstvormen omgezet. De aandacht van deze lessencyclus gaat in eerste instantie naar de muziek, maar ook literatuur en schilderkunst verdienen enige romantische aandacht. De vraag die hierbij centraal staat: hoe heeft deze vertaling plaatsgegrepen, m.a.w. welke retorische middelen gebruikten de romantische componisten om de oudheid muzikaal uit te beelden? Uiteraard gaan we ons niet alleen op de retorica concentreren. Er wordt aandacht besteed aan typische romantische kunstgenres (en enige filosofie) zoals de symfonie (Beethoven, Brahms,) liederen (Schubert, Schumann) en vooral het symfonisch gedicht (Liszt, Berlioz). De manier hoe deze kunstgenres geïnterpreteerd worden is ook interessant. Een Karajan voert een symfonie anders uit dan bv. Muti. Ook daarvoor de nodige aandacht. Kortom een lessencyclus gericht op de Oudheid maar met een ruime variatie en dit gekoppeld aan

LIEFDE door de eeuwen heen, literair en muzikaal.

1. Na de val van Troje belandt Aeneas via allerlei omwegen bij Dido, koningin van Carthago. De liefdesrelaties tussen beide lieden hebben Vergilius en Ovidius vereeuwigd in hun drama's. Purcell en Berlioz hebben dit herhaald in hun opera's. Hoe zij dit gedaan hebben wordt het onderwerp van de eerste bijeenkomst.

2,3. Indrukwekkend is het verhaal van Tristan en Isolde, vooral bekend vanwege de gelijknamige opera van Wagner. De bedoeling is te kijken hoe dit verhaal tijdens de middeleeuwen tot stand kwam en welke betekenis Wagner er, na jaren studie, in gelegd heeft. Een confrontatie tussen de Middeleeuwse en de romantische ideeënwereld. Hierbij wordt tevens de muzikale symboliek van Wagner toegelicht. Vele muziekluisteraars denken dat de muziek van Wagner al te zwaar is. Tijdens twee bijeenkomsten zal blijken dat dit, mits voldoende toelichting, helemaal niet hoeft. De muziek van Wagner is transparanter dan men denkt!

4,5. Het onwaarschijnlijke verhaal van de temperamentvolle Medea, een moeder die haar kinderen doodt, is het eerst door Euripides gedramatiseerd en later door Ovidius en Seneca nog eens overgedaan. Pasolini kon dit alleen maar verfilmen met de even temperamentvolle Maria Callas. Minder bekend is het feit dat de stof van Medea Keltisch-Germaans is getransformeerd in de opera Norma van Bellini, beroemd geworden door ..... Maria Callas. In twee bijeenkomsten wordt het thema Medea – Norma én het fenomeen Maria Callas uitgewerkt. En Callas, dat belooft.

6. In de laatste bijeenkomst wordt in het eerste uur ingegaan op enkele laatste aspecten van de vorige bijeenkomsten. In het tweede uur wordt aandacht besteed aan Indische muziek. Waarom klinkt deze muziek zoals ze klinkt: dus verre van Westers? Hebben Westerse componisten zich laten inspireren door de Indische cultuur? Is er een verband tussen deze muziek? Hoe de Indische mythes zijn geconcipieerd? Die blijken nogal verschillend van de Westerse mythen. Denk maar eens aan het feit dat Westerse mythen veel antropomorfischer zijn in tegenstelling tot de Oosterse mythen die vaak met vergoddelijkte dieren verhalen. De drie eerste verhalen hebben gemeen dat ze uit de oudheid opgegraven worden en ons nog steeds aanspreken. Maar daar houdt hun gelijkenis op. Alle drie behandelen ze verschillende menselijke gevoeligheden die tot andere en enorme consequenties leiden. Tevens worden ze

in verband gelegd met de Indische cultuur. Het kan niet anders of deze cursus zal eenieder verrijken met verbazingwekkende nieuwe inzichten.